

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17CoP/56/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120446934
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 05. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6120446934.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Ľubomíra Šablu a JUDr. Renáty Deákovovej ako členov senátu, v právnej veci manželky (matky) Q.. H. J., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v O. O., V. č. X, zastúpenej právnym zástupcom Lion Law Partners s.r.o., IČO: 36 862 461, so sídlom v Banskej Bystrici, Komenského č. 14A, v mene ktorého pred súdom koná JUDr. Michaela Bezáková, LL.M., advokátka a konateľka, a druhého manžela (otca) Mgr. Y. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v O. O., V. č. XX, zastúpeného JUDr. Blankou Gondovou, advokátkou so sídlom v Banskej Bystrici, Skuteckého č. 30, o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv povinností k maloletej K. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v O. O., V. č. XX, na čas po rozvode, zastúpenej Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica, ako kolíznym opatrovníkom, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 32P/240/2020-356 zo dňa 21.06.2022, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v II. výroku o zverení maloletej K. do osobnej starostlivosti matky a v III. výroku o vyživovacej povinnosti otca potvrdzuje.

II. Rozsudok súdu prvej inštancie v IV. výroku o neupravení styku otca s maloletou mení tak, že otec je oprávnený stýkať sa s maloletou K. F., nar. XX.XX.XXXX každý pondelok v čase od 16.00 hod. do 18.00 hod. a každú párnú sobotu v kalendárnom roku od 10.00 hod. do 18.00 hod. s tým, že maloletú prevezme od matky a odovzdá matke v určený čas v mieste bydliska matky.

III. Vo zvyšku návrh otca na úpravu styku s maloletou zamieta.

IV. Matka je povinná maloleté dieťa na styk s otcom pripraviť a tento mu umožniť.

V. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie rozsudkom z 21. júna 2022 rozviedol manželstvo navrhovateľky (matky) Q.. H. J., v čase rozhodnutia F. a manžela (otca) Q.. Y. F. (výrok I.). II. výrokom zveril maloletú K. F. do osobnej starostlivosti matky s tým, že obaja rodičia budú oprávnení maloletú zastupovať a spravovať jej majetok v bežných veciach. Otcovi určil vyživovaciu povinnosť III. výrokom voči maloletej K. F. (ďalej aj „maloletá“) na čas po rozvode manželstva sumou 250,- € mesačne, splatnou vždy do 10. dňa v mesiaci vopred k rukám matky. V IV. výroku súd prvej inštancie vyslovil, že styk otca s maloletou sa neupravuje. Rodičom maloletej bola výrokom V. nariadená povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica. Ďalšími výrokmi VI., VII., VIII. a IX. rozhodol súd prvej inštancie o priznaní odmeny znalkyni Q.. Q. P., o výplate znalečného z rozpočtových prostriedkov súdu na účet znalkyne a povinnosti matky a otca zaplatiť

štátu náhradu trov konania každému zvlášť po 298,36 €. Žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania výrokom X. nepriznal.

1.1 Súd prvej inštancie v konaní zistil, že účastníci konania uzavreli manželstvo 3. augusta 1996. Z ich manželstva pochádza len maloletá K., ktorá aj po rozchode rodičov začiatkom decembra 2020 zostala bývať v pôvodnom spoločnom bydlisku manželov s otcom. Rozvrat manželstva bol podľa zistenia súdu prvej inštancie zapríčinený neverou manžela, nerešpektovaním navrhovateľky manželom, psychické týranie a nátlak na navrhovateľku zo strany manžela, ktorý sa upnul na maloletú K. a presadzoval svoje túžby o budúcom živote maloletej. Takéto prostredie nepovažoval súd prvej inštancie za vhodné pre výchovu maloletej, preto manželstvo účastníkov konania podľa § 23 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej aj „zákon o rodine“) rozviedol a podľa § 100 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj „C. m. p.“) a § 24 zákona o rodine rozhodol aj o úprave práv a povinností rodičov k maloletej K. na čas po rozvode. Otec sa dožadoval zverenia maloletej do striedavej osobnej starostlivosti. Maloletá pred súdom vypovedala tak, že chce byť zverená do osobnej starostlivosti matky. Striedavá osobná starostlivosť by jej nevyhovovala. Za účelom zistenia spôsobilosti rodičov vykonávať striedavú osobnú starostlivosť o maloletú a posúdenie, či ide o vhodný režim pre maloletú nariadil súd prvej inštancie vo veci znalecké dokazovanie znalcom z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých a v súlade s jeho závermi a želaním maloletej zveril maloletú K. do osobnej starostlivosti matky. Nevhodnosť striedavej osobnej starostlivosti o maloletú bola preukázaná skúškou striedavej osobnej starostlivosti, po ukončení ktorej maloletá opätovne vyjadrila vôľu byť zverená do osobnej starostlivosti matky bez určenia konkrétnych termínov styku s otcom. Striedavú osobnú starostlivosť pociťovala maloletá ako psychickú záťaž, keď sa počas nej nemohla maloletá stretávať s druhým rodičom a pre nevhodné vyjadrenia otca v prítomnosti maloletej na adresu matky. Zverenie maloletej do osobnej starostlivosti matky zdôvodnil súd prvej inštancie prevážením záujmu maloletej nad predstavami, túžbami a nesplnenými snami otca pri zameraní maloletej a lepšou schopnosťou matky zabezpečiť sústavnú a dôslednú starostlivosť o maloletú, ktorá nevedie dieťa proti otcovi, nespochybňuje dôležitosť otca v živote maloletej.

1.2 Podľa § 75 ods. 1 a § 62 ods. 1, 2, 4, 5 zákona o rodine rozhodol okresný súd o povinnosti otca prispievať na výživu maloletej sumou 250,- € mesačne na základe zistenia, že maloletá navštevuje základnú školu pre nadané deti, hrá tenis, chodí do základnej školy umenia, s čím sú spojené výdavky v priemere 400,- € mesačne. Navrhovateľka má príjem z hlavného zamestnania vo výške 1 066,- € a v ďalšom zamestnaní dosahuje čistý mesačný príjem vo výške 98,09 € mesačne. Otec bol v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie samostatne zárobkovo činnou osobou bez pracovného pomeru a podľa vlastného vyjadrenia dosahoval mesačne príjem iba okolo 600,- až 700,- €. Vzhľadom na vzdelanie otca, jeho zdravotný stav a prax súd prvej inštancie ustálil, že otec by mohol dosahovať príjem minimálne v rozsahu ako matka (nesprávne uvedená suma v rozsudku 1:000,66 € namiesto 1.066,- € ako sa vykazuje príjem matky), čo otcovi dovoľuje platiť výživné na maloletú v rozsahu 250,- € mesačne.

1.3 Rozhodnutie o neupravení styku otca s maloletou podľa § 25 ods. 2 zákona o rodine odôvodnil súd prvej inštancie zhodným návrhom rodičov a prejavenu ochotou matky umožňovať otcovi styk s maloletou aj bez súdneho rozhodnutia.

1.4 Dôvodom uloženia povinnosti rodičom podrobiť sa odbornému poradenstvu na referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica bola potreby korekcie a zdokonaľovania prístupu otca k maloletej vyplývajúca zo znaleckého posudku a jeho účelom bolo dosiahnuť, aby otec akceptoval pravidlá nastavené súdnym rozhodnutím, rešpektoval matku ako rovnocenného rodiča a za účelom zabezpečenia bezproblémového styku otca s maloletou.

1.5 Nárok na znalečné vznikol znalkyni podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 491/2004 Z. z. o odmenách, náhradách výdavkov a náhradách za stratu času pre znalcov, tlmočníkov a prekladateľov, ktorá bola vyplatená sumou 596,72 € z rozpočtových prostriedkov súdu z dôvodu nariadenia znaleckého dokazovania súdom. Zaplatením znalečného z rozpočtových prostriedkov súdu vznikol štátu nárok na náhradu trov konania voči rodičom v rovnakom pomere. Rozhodnutie o nepriznaní trov žiadnemu z účastníkov konania vychádza z ustanovenia § 52 C. m. p.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti jeho výrokov II. o zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky, III. o výživnom a IV. o neupravení styku podal odvolanie otec maloletej. Odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“) neoznačil, iba slovne vytýkal súdu prvej inštancie, že nevzal do úvahy jeho tvrdenia, že matka od jej odchodu zo spoločnej domácnosti nezabezpečovala starostlivosť o maloletú každý deň. Poukázal na to, že on podporuje maloletú v jej aktivitách, športových aj umeleckých, v období od rozchodu s matkou hradil všetky výdavky spojené s výchovou a záujmami maloletej bez príspevku od matky. Tvrdil, že maloletá so striedavou

osobnou starostlivosťou rodičov súhlasí a takáto forma starostlivosti je v záujme maloletej. V písomnom odvolaní navrhoval zveriť maloletú do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v dvojtýždňových intervaloch, keď si maloletá želá, aby sa rodičia o ňu starali v rovnakom rozsahu. Po prejednaní veci na odvolacom pojednávaní a opätovnom výsluchu maloletej odvolacím súdom upustil otec od návrhu na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti a vyhlásil, že je pripravený vykonávať spoločnú osobnú starostlivosť o maloletú podľa § 24 ods. 1 zákona o rodine. Popieral, že by maloletá K. mala z neho strach. O ich dobrom vzťahu svedčí aj fakt, že v júli 2022 boli spolu s maloletou na dovolenke na Tenerife. V auguste 2022 strávili spolu 22 dní. V septembri, keď sa chcel otec s dcérou porozprávať už matka tvrdila, že maloletá sa otca bojí a pre strach z otca nešla ani do školy.

2.1 Otec žiadal odvolací súd o zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie aj vo výroku o výške jeho vyživovacej povinnosti tak, aby výživné bolo určené iba sumou 200,- € mesačne, ktoré k potrebám a záujmom maloletej považuje za adekvátne. Oproti času, kedy o vyživovacej povinnosti otca rozhodoval súd prvej inštancie došlo k zmene v tom, že prerušil výkon podnikateľskej činnosti z dôvodu, že sa zamestnal od 12. septembra 2022 z dôvodu, že súbežný výkon práce v zamestnaní a podnikateľskej činnosti nevládol. Zo zamestnania má príjem v hrubom 2 040,- € mesačne, čo činí okolo 1 490,- až 1 500,- € v čistom mesačne.

2.2 V písomnom odvolaní otec tvrdil, že rozhodnutie súdu prvej inštancie ešte nenadobudlo právoplatnosť a už mu matka bráni v styku s maloletou. Pri návrhu na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti nežiadal styk upraviť žiadnym spôsobom. Po upustení od návrhu na zverenie maloletej K. do striedavej osobnej starostlivosti rodičov a realizovaní styku otca s maloletou podľa rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17CoPno/2/2023 navrhoval upraviť styk s maloletou K. na každú stredu v mesiaci od 16.00 hod. do 19.00 hod., každý páry týždeň v mesiaci od piatka 19.00 hod. do nedele 18.00 hod., každý rok počas jarých prázdnin od štvrtka od 10.00 hod. do nedele do 18.00 hod. (kedy sa nebude realizovať úprava styku podľa bodu 1., 2.), každý páry rok počas veľkonočných prázdnin od štvrtka od 12.00 hod. do Veľkonočného pondelka do 17.00 hod. (kedy sa nebude realizovať úpravu styku podľa bodu 1., 2.), každý rok počas letných prázdnin od 5.7. od 9.00 hod. do 16.7. do 18.00 hod. a od 4.8. od 9.00 hod. do 15.8. do 18.00 hod. (kedy sa nebude realizovať úprava styku podľa bodu 1., 2.), počas zimných prázdnin každý nepáry rok od 23.12. od 10.00 hod. do 28.12. do 18.00 hod. a páry rok od 30.12. od 9.00 hod. do 4.1. do 18.00 hod. (kedy sa nebude realizovať úprava styku podľa bodu 1., 2.). Spôsob, akým prebiehal styk otca s maloletou na skúšku vyhodnotil otec ako úspešný pokus preukazujúci, že maloletá z neho strach nemá, v jeho spoločnosti sa cíti šťastná a styk napomôže obnoveniu väzieb otca s dieťaťom.

3. V písomnom vyjadrení k odvolaniu otca zo dňa 29.09.2022 navrhovala matka potvrdiť rozhodnutie súdu prvej inštancie, alternatívne upraviť styk otca s maloletou na každú nedeľu od 8.00 hod. do 16.00 hod. za prítomnosti matky s poukazom na správanie sa otca, ktorý dňa 05.09.2022 sa dostavil na tenisový tréning maloletej v W. I., kde najprv pred všetkými rodičmi a trénermi verbálne vulgárnym spôsobom zaútočil na matku a následne vošiel na kurt, kde hrala tenis maloletá a otec pred všetkými prítomnými hráčmi, rodičmi a trénermi začal kričať na maloletú, že je klamárka, ťahal ju preč z kurtov, čomu sa maloletá bránila krikom a plačom. Prosila otca, aby odišiel a dal jej pokoj. Matke sa nepodarilo otca upokojiť, výzvu, aby opustil kurt neuposlúchol, ale začal na maloletú znovu kričať, že je klamárka a ťahal ju preč z kurtov. Nekontrolovateľné správanie sa otca sa stupňovalo, preto matka privolala Obvodné oddelenie Policajného zboru v W. I. s prosbou, aby donútili otca opustiť kurty a najmä, aby prestal fyzicky atakovať maloletú. Maloletá sa z konfliktu s otcom dňa 05.09.2022 nevedela spamätať. Bola vystresovaná, bála sa vyjsť z domu a ísť do školy, aby nestretla otca. Tento traumatizujúci zážitok bol silným zásahom do jej psychiky. V dôsledku výstupu otca a silného prežívania zážitku odmietla maloletá trénovať naďalej v W. I. a požiadala matku o zmenu športového klubu. Následne 08.09.2022 otec neohlásene čakal na maloletú pred školou. Týmto svojim konaním otec vyvolal u maloletej väčší strach zo seba, matka musela maloletú odprevádzať do školy a čakať ju po vyučovaní pred školou. Otec naliehal na maloletú, aby súhlasila so striedavou osobnou starostlivosťou, stretávala sa s ním, aj keď to maloletá odmietala, preto sa maloletá v jeho spoločnosti necítila komfortne. Po realizácii styku v zmysle rozhodnutie odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení pod sp. zn. 17CoPno/2/2023 navrhla matka upraviť styk otca s maloletou v rovnakom rozsahu ako podľa uznesenia o neodkladnom opatrení. Maloletá naďalej nie je ochotná spať v domácnosti otca z dôvodu, že otec sa neustále vracia k výčitkám adresovaným maloletej, pred maloletou znevažuje tenisovú školu, ktorú maloletá navštevuje, hoci vie, že maloletej sa tam páči, otec na tréningu s maloletou nezotrvá, len ju na tréning dopraví a odvezie ju domov. Styk otca sa maloletou počas skúšobného obdobia bol napätý, plný atakov a výčitiek zo strany otca, jeho správanie sa podľa vyjadrenia maloletej vôbec nezmenilo. Otec pred maloletou opakovane urážal

matku, znevažoval jej postavenie ako rodiča, taktiež rodinu matky a jej príbuzných. Otec nerešpektuje predstavy a záujmy maloletej, vnucuje jej svoje predstavy o styku, o živote, o tom, čo má robiť, kde a s kým.

4. Kolízny opatrovník vo vyjadrení z 20. septembra 2022 potvrdil, že maloletá kontaktovala úrad, aby oznámila, ako sa k nej otec choval dňa 5. septembra 2022, že otec na ňu počas tréningu na tenisových kurtoch kričal, prečo mu nedvíha telefón, či sa ho naozaj bojí, vykrikoval jej, že je klamárka a keďže sa neutíšil, matka musela zavolať políciu. Na druhý deň nešla do školy, lebo sa bála, že ju otec bude čakať pred školou a vezme ju k právničke, aby tam na jeho naliehanie potvrdila, že chce byť zverená do striedavej osobnej starostlivosti. Pred kolíznym opatrovníkom maloletá výslovne uviedla, že sa s otcom nechce stretávať dovtedy, kým si otec neuvedomí, že ona striedavú osobnú starostlivosť nechce, chce sa iba s otcom neobmedzene stretávať v termínoch podľa dohody s ňou a matkou.

4.1 V správe o vyhodnotení styku otca s maloletou počas odvolacieho konania v zmysle nariadeného neodkladného opatrenia s poukazom na obsah pohovoru vykonaného s maloletou dňa 26.04.2023 kolízny opatrovník navrhol upraviť styk otca s maloletou rovnakým spôsobom ako prebiehal podľa nariadeného neodkladného opatrenia, pretože takto určený styk maloletej vyhovuje, nezasahuje jej do školských a mimoškolských činností, rešpektuje právo dieťaťa na odpočinok a oddych a trávenie voľného času podľa vlastného výberu. Maloletá nesúhlasila so zvukovým záznam z pohovoru, avšak každá odpoveď na položenú otázku s ňou bola odkonzultovaná a v prípade potreby opravená. K styku v pondelok maloletá výhrady nemala, keďže otec iba zabezpečoval dopravu na tréningy. V prvú sobotu, na ktorú pripadol styk nemal otec podľa maloletej žiadne „sprosté“ komentáre voči maloletej, rodine a voči všetkému, ale bola to prvá aj posledná sobota bez komentárov zo strany otca. Všetky ďalšie soboty sa už otec nezdržal komentárov na matku, krstného otca maloletej, trénera, znevažoval všetky veci, ktoré mohol. Maloletá uviedla, že sa jej to zle počúva, nemá z toho dobrý pocit. V budúcnosti by sa chcela s otcom stretávať v rovnakom rozsahu, prípadne určiť začiatok styku na každú druhú sobotu len od 10.30 hod., aby sa mohla vyspať. Maloletá pri pohovore uviedla, že stále preferuje matku, s ktorou si viac rozumie, nikde jej hanbu nerobí, pomôže jej aj v najťažších chvíľach, s učením, na tenisových zápasoch. Aj s otcom vychádzala dobre, kým ju nezačal citovo vydierať s vyhláseniami „už ma nikdy nevidíš, ak nebudeš chcieť striedavku“. Matka sa takto nespráva. Počas styku jej otec zabezpečuje jedlo a matke zaplatí výživné. Ostatné potreby jej zabezpečuje matka. Je žiačkou 6. ročníka základnej školy, učí sa na jednotky, s učením jej pomáha matka alebo krstný otec cez videohovor. Svoje aktivity (klavír a tenis) zvláda bez problémov.

5. Na prejednanie odvolania otca nariadil odvolací súd podľa § 385 ods. 1, 2 C. s. p. odvolacie pojednávanie, na ktorom doplnil dokazovanie výsluchom účastníkov konania za účelom zistenia, či od dátumu rozhodnutia súdu prvej inštancie napadnutým rozsudkom došlo k takej podstatnej zmene skutkového stavu, ako to uvádzali rodičia maloletej v písomných podaniach (otec tvrdil, že matka mu bráni v styku s dieťaťom a matka, že sa dieťa sa odmieta stretávať s otcom, ktorý v nej svojím správaním vyvoláva strach), dožiadal správy o príjmoch rodičov, vykonal vlastný pohovor s maloletou, neodkladným opatrením uložil otcovi povinnosť platiť výživné na maloletú a neodkladným opatrením nariadil úpravu styku v priebehu odvolacieho konania. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel odvolací súd k názoru, že odvolanie otca je iba čiastočne dôvodné (v časti, ktorej sa oproti pôvodnému rozhodnutiu súdu prvej inštancie domáhal úpravy styku rozhodnutím súdu) a zohľadňujúc skutkový stav zistený súdom prvej inštancie a vlastné zistenia (skutočný stav) potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v II. výroku o zverení maloletej K. do osobnej starostlivosti matky a vyživovacej povinnosti otca v rozsahu 250,- € mesačne podľa § 387 ods. 1, 2 C. s. p. ako vecne správny a podľa § 388 C. s. p. zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v IV. výroku, ktorým styk otca s maloletou súd prvej inštancie (na návrh rodičov) neupravil a čiastočne návrhu otca na úpravu styku s maloletou vyhovel a vo zvyšku jeho návrh na úpravu styku s maloletou zamietol.

6. Konanie o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej K. na čas po rozvode začalo na návrh matky maloletej doručený Okresnému súdu Banská Bystrica 18.12.2020. Zo spoločnej domácnosti sa odsťahovala matka sama už 07.12.2020. Maloletá zostala bývať s otcom v pôvodnom bydlisku, avšak matka dennodenne až do jesene 2021 každý deň dochádzala do bývalej spoločnej domácnosti, aby maloletej pripravila raňajky, vypravila ju do školy, poobede sa s ňou učila, navarila jej, poupratovala a iba spať chodila do prenajatého bytu. Takéto svoje konanie zdôvodnila matka kolíznemu opatrovníkovi, že maloletá má v bývalom spoločnom byte vytvorené lepšie podmienky, keď otec nepracuje, je schopný dozrieť na maloletú počas vtedy vykonávaného dištančného vyučovania,

zabezpečuje maloletej stravu, aj odvoz na voľnočasové aktivity, keďže ona pracuje a otec nie je zamestnaný. Návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia podaného súčasne s návrhom na rozvod manželstva sa matka domáhala zverenia maloletej do svojej osobnej starostlivosti a určenia vyživovacej povinnosti otcovi. Týmto návrhom neuspela. Obaja rodičia maloletej s rozvodom manželstva súhlasili. Spor medzi nimi bol iba v otázke zverenia maloletej do osobnej starostlivosti niektorého z nich alebo do striedavej osobnej starostlivosti. Prvý pohovor vykonal kolízny opatrovník s maloletou v januári 2021 a maloletá žiadala úrad o nezverejnenie jej odpovedí až do pojednávania na súde, aby sa vyhla prípadnej konfrontácii zo strany rodičov, hlavne reakcie otca v blízkej dobe. Už vtedy sa maloletá vyjadrila, že chce byť zverená do osobnej starostlivosti matky, striedavá starostlivosť by jej nevyhovovala. V tom čase maloletá neuprednostňovala žiadneho z rodičov. O oboch sa vyjadrovala, že jej pripraví jedlo, aké si želá, pekne sa k nej správajú, učia ju, aby bola milá a slušná, avšak vyjadrila želanie bývať s matkou a otca navštevovať kedykoľvek sa na tom dohodnú. Otec správu kolízneho opatrovníka o pohovore s maloletou spochybňoval. Súd prvej inštancie nariadil vo veci znalecké dokazovanie, cieľom ktorého bolo po analýze osobnostných, povahových, intelektuálnych, citových a patologických vlastností rodičov a dieťaťa analyzovať ich vzájomné a citové vzťahy, ich prípadnú deformáciu a jej dôvod, posúdiť vzájomnú komunikáciu rodičov, správanie sa maloletej v prítomnosti oboch rodičov a jedného z nich, zistiť, či je maloletá schopná vypovedať pravdivo a objektívne alebo je vo svojich výpovediach manipulovaná, posúdiť prístup rodičov k maloletej, vplyv výchovného prostredia na maloletú u toho ktorého rodiča, schopnosť maloletej zvládnuť zverenie do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov a v prípade nevhodnosti zverenia maloletej do striedavej osobnej starostlivosti vyjadriť sa k najvhodnejšej forme a časovému obdobiu stretávania sa maloletej s rodičom, ktorému nebude zverená do osobnej starostlivosti. Posudok znalkyňa vypracovala 12.11.2021 po vyšetrení oboch rodičov aj maloletej. Aj pred znalkyňou maloletá vyhlásila, že chce byť zverená do osobnej starostlivosti matky a stretávať sa s otcom podľa vlastného uváženia. Striedavú osobnú starostlivosť odmietla. Zo svojimi ťažkosťami sa zveruje matke, ku ktorej chce ísť bývať aj z dôvodu, že ona ju nebude obmedzovať v stretávaní sa s otcom. Otca označila maloletá za panovačného. Po vypočutí maloletej znalkyňa skonštatovala, že je maloletá schopná vypovedať pravdivo na základe vlastného prežívania k tomu ktorému rodičovi, vo svojich vyjadreniach k rodičom nie je zásadnejšie ovplyvnená druhým z nich. Znalkyňa odpovedala na položené otázky tak, že osobnosť matky je primerane emočne zrelá, schopná racionálnej kontroly, v sociálnych vzťahoch je matka primerane prispôsobivá, ústretová, dôverujúca, zároveň dostatočne sebaistá a asertívna. Má dobré výchovné predpoklady a je primeraným výchovným vzorom pre dieťa. Osobnosť otca ohodnotila ako menej zrelú, v ktorej sú nadmieru akcentované niektoré osobnostné črty a to egocentrizmus a zvýšené sebahodnotenie. U otca sa podľa znalkyne prejavuje labilnejšie emočné prežívanie, ktoré negatívne ovplyvňuje aj racionalitu v konaní, v sociálnych vzťahoch sa u otca prejavuje tendencia k nadradenosti, sebaapresadzujúcim formám správania, slabo je u neho rozvinutá schopnosť empatie a rešpektovania potrieb iných. Na základe týchto zistení znalkyňa vyhodnotila výchovné predispozície otca ako menej optimálne pre zdravý a vyvážený psychický vývoj maloletej. K vzťahom maloletej k rodičom znalkyňa uviedla, že k matke má maloletá jednoznačne emočne pozitívny vzťah, rovnaký je vzťah matky k dcére. Vzťah maloletej k otcovi je ambivalentný, obsahujúci aj pozitívne aj negatívne emócie, negatívne emócie sú nespokojnosť, hnev aj strach. Vzťah otca k maloletej je angažovaný, avšak nadmieru kontrolujúci až majetnícky. Vzájomný vzťah rodičov označila znalkyňa za prevažne negatívny, nie však výrazne konfliktný. Rodičia sú podľa znalkyne schopní vzájomnej komunikácie a dohody ohľadne podstatných záležitostí výchovy maloletej. Na strane otca sa prejavuje výraznejšie znevažovanie výchovného pôsobenia matky a jej celkového významu vo výchove. Za vhodnejšie výchovné prostredie označila znalkyňa prostredie matky. Striedavanú osobnú starostlivosť považovala za menej vhodné riešenie vzhľadom aj na postoj maloletej, ktorá opakovane vyjadruje, že chce byť zverená do osobnej starostlivosti matky. K otázke styku maloletej s otcom znalkyňa uviedla, že má ísť o rozšírený styk každý druhý víkend, zároveň aj každý pracovný týždeň v poobedňajších hodinách v rozsahu 2x týždenne. Styk počas sviatkov približne rovnako. Otec závery znaleckého dokazovania spochybňoval.

6.1 Matka už v priebehu konania na súde prvej inštancie uvádzala, že maloletá sa otca bojí. Pred otcom neprejavuje maloletá matke náklonnosť. Súd prvej inštancie vypočul maloletú v neprítomnosti rodičov na pojednávaní dňa 7. apríla 2022, kedy maloletá uviedla, že býva v jednej domácnosti s otcom, chcela by byť viac so svojou matkou, ale otec povedal, nie. Aj pri tomto vypočutí odmietla striedavú osobnú starostlivosť rodičov a žiadala sudkyňu, aby rodičov ešte nerozvieďala. Na tomto pojednávaní sa dohodli rodičia, že vyskúšajú striedavú osobnú starostlivosť o maloletú. Matka tvrdila, že striedavá osobná starostlivosť maloletej nevyhovovala, necítila sa v striedavej starostlivosti rodičov dobre. Otec naopak hodnotil striedavú starostlivosť rodičov o maloletú ako vyhovujúcu. Súd prvej inštancie zveril

maloletú do osobnej starostlivosti matky po zohľadnení výsledkov znaleckého dokazovania, vlastných skutkových zistení a vyjadrenia maloletej z 20. júna 2022, kedy maloletá opätovne odmietla striedavú starostlivosť rodičov a štvrtýkrát prejavila vôľu byť zverená do osobnej starostlivosti matky.

6.2 Odvolací súd zistil, že po rozhodnutí súdu prvej inštancie určitý čas zostala maloletá bývať v domácnosti otca. V júli 2022 boli spolu na dovolenke, ale už v auguste 2022 sa postupne maloletá sťahovala do domácnosti matky a od slovného útoku otca na maloletú a jej matku začiatkom septembra 2022 na tenisových kurtoch v W. I. sa už maloletá do domácnosti otca vrátiť nechcela. Až do rozhodnutia odvolacieho súdu neodkladným opatrením o úprave styku sa maloletá s otcom dobrovoľne nestretla. Po 5. septembri 2022 musela matka s maloletou navštíviť ambulanciu Q.. J. J., klinickej psychologičky pre deti a dospelých v Košiciach z dôvodu, že maloletá sa sťažovala na bolesti brucha a odmietala ísť do školy. Pri pohovore s maloletou psychologička zistila, že otcom vyvolaný konflikt narušil väzbu maloletej k otcovi, ktorá sa mu vyhýba, napriek tomu maloletá otca rešpektuje a má ho rada. Maloletá osobu otca výslovne neodmietla, vyjadrila porozumenie, že otec o ňu má záujem, vadí jej však spôsob, akým to aktuálne presadzuje. Vyšetrujúca po konštatovaní, že „akútna stresová reakcia v aktuálnom obraze s doznievajúcimi úzkostnými emóciami, pretrváva vyhýbavé správanie u sociálne extrovertovanej, kognitívne primerane zrelej a kompetentnej juvenilnej osobnosti“ odporučila „netlačiť“ na dieťa, nepýtať sa ho na styk, vyvarovať sa emočného nátlaku, udržiavať neutrálne ladený kontakt a v prípade potreby opäť kontaktovať ambulanciu pre prípadné poradenstvo.

7. Odvolací súd vypočul maloletú na odvolacom pojednávaní dňa 22.02.2023 v prítomnosti rodičov a kolízneho opatrovníka. Maloletá bola oboznámená s priebehom súdneho konania, poznala dôvod svojho výsluchu a vypovedala bez strachu, rozumne odôvodňovala svoje postoje a priamo pred otcom vysvetlila dôvod, prečo sa vyhýba styku s ním. Maloletá potvrdila, že je v domácnosti matky spokojná, uviedla, že sa po incidente, ktorý sa udial začiatkom septembra 2022 v W. I. otca bála, ale už z neho strach nemá. Otec sa jej síce ospravedlnil za to, čo urobil, ale svoje správanie hneď navrátil do pôvodných koľají. Otec ju skutočne tlačil do striedavej osobnej starostlivosti a nerešpektoval jej názor na túto formu starostlivosti. Po vysvetlení maloletej, že otec má právo podieľať sa na jej výchove aspoň v obmedzenom čase počas styku maloletá súhlasila, že sa s otcom bude stretávať každý pondelok poobede a každú párnú sobotu bez toho, aby u otca prespala.

8. S konaním o rozvod manželstva je spojené konanie o úpravu pomerov manželov k ich maloletým deťom na čas po rozvode (§ 100 C. m. p.).

9. Predmetom odvolacieho konania po právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva v dôsledku odvolania otca len proti výrokom o úprave pomerov manželov k maloletej K. bolo rozhodnutie o zverení maloletej K. do osobnej starostlivosti niektorého z rodičov alebo do spoločnej osobnej starostlivosti oboch rodičov, keď v priebehu odvolacieho konania otec od požiadavky zveriť maloletú K. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov upustil. Od zverenia maloletej do osobnej starostlivosti niektorého alebo oboch rodičov závisí aj rozhodnutie o vyživovacej povinnosti toho rodiča, ktorému dieťa zverené nebolo a rozhodnutie o úprave styku podľa § 25 zákona o rodine z dôvodu, že sa rodičia na úprave styku s maloletou dohodnúť nevedeli a zmenili svoj postoj prezentovaný v prvoinštančnom konaní, kde zhodne navrhli neupraviť styk rodiča s dieťaťom, avšak v odvolacom konaní už obaja predniesli vlastné návrhy na úpravu styku otca s maloletou.

10. Podľa § 24 ods. 1, 2 zákona o rodine v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, či maloleté dieťa zverí do spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, alebo do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súd súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného. Ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o spoločnú osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem a ak obidvaja rodičia súhlasia so spoločnou osobnou starostlivosťou o dieťa, súd môže zveriť dieťa do spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto zaistené potreby dieťaťa.

11. Princíp (najlepšieho) záujmu dieťaťa je významným princípom nielen v slovenskom právnom poriadku, ale aj v medzinárodnom práve. Povinnosť súdu zohľadniť pri rozhodovaní najlepší záujem dieťaťa vyplýva z článku 5 zákona o rodine, aj článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa uverejneného

v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 104/1991 Zb. V súdnych konaniach o rodičovských právach a povinnostiach rodičia presadzujú svoje záujmy, ktoré nemusia byť súladné so záujmami maloletého dieťaťa, práve z toho dôvodu je potrebné v týchto konaniach maloletému dieťaťu podľa § 31 ods. 3 zákona o rodine ustanoviť kolízneho opatrovníka. Zákon o rodine ani Dohovor o právach dieťaťa nevymedzuje, čo je potrebné rozumieť pod najlepším záujmom dieťaťa, článok 5 zákona o rodine iba príkladmo vymenúva, čo sa pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa má posúdiť. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku z 30.11.2020 sp. zn. 5Cdo/195/2022 s poukazom na Všeobecný komentár č. 13 (2011) o práve na ochranu pred všetkými formami násillia vysvetlil, že obsah komplexného pojmu najlepši záujem dieťaťa treba stanovovať podľa konkrétnych prípadov, pretože ide o pružný a adaptabilný pojem, ktorý treba prispôbiť a definovať podľa konkrétnej situácie dotknutého dieťaťa, zohľadniť jeho osobný kontext, situáciu a potreby. Najlepši záujem dieťaťa pri jednotlivom rozhodnutí treba určiť vo svetle špecifických okolností situácie konkrétneho dieťaťa. Posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa je jedinečnou činnosťou, ktorú treba uskutočniť v každom jednom prípade vo svetle konkrétnych okolností každého dieťaťa súvisiacich s jeho individuálnymi charakteristikami, napríklad vek, pohlavie, stupeň zrelosti, skúsenosti, telesné, zmyslové alebo intelektuálne postihnutie, sociálny kontext, v ktorom dieťa žije (prítomnosť alebo absencia rodičov), kvalita vzťahov dieťaťa s rodičmi, prostredie, v ktorom dieťa žije (z pohľadu bezpečnosti), atď. Do posúdenia najlepšieho záujmu dieťaťa patria aj jeho názory, identita, starostlivosť, ochrana a bezpečnosť, jeho zraniteľnosť, právo na zdravie, na vzdelanie a upozornil, že najlepši záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri prijímaní všetkých potrebných opatrení.

12. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie pri zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky zohľadnil najlepši záujem maloletej K., ktorá sa opakovane pred kolíznym opatrovníkom aj súdom vyjadrila, že v spoločnosti matky sa cíti uvoľnene a šťastne, so starostlivosťou matky je spokojná a výslovne si želá žiť v jej domácnosti. Z popisu správania sa otca voči matke a maloletej matkou a matkou vyplýva záver vyjadrený znalkyňou ustanovenou v konaní, že optimálnym výchovným prostredím pre maloletú K. je prostredie matky. I keď už znalkyňa v posudku vyhotovenom ku dňu 12.11.2021 popísala vzťah maloletej k oboom rodičom a vysvetlila, z čoho prameňa negatívne pocity maloletej voči otcovi (nespokojnosť, obavy, ktoré si maloletá voči otcovi ani nedovolí v plnom rozsahu prejavíť), napriek účasti otca na výchovno-poradenskom procese zameranom na zlepšenie rodičovských zručností otca, otec nezmenil svoje správanie k lepšiemu, neprestal v spoločnosti maloletej vyjadrovať svoje negatívne názory na matku a jej rodinu, na záujmy a názory maloletej, čím vyhrotil situáciu do takej miery, že maloletá odmieta kontakt s otcom, aby nemusela počúvať jeho prejavy a výčitky, ktoré ju zraňujú, vyvolávajú v nej napätie a pocit nebezpečenstva do takej miery, že si vyžaduje osobnú prítomnosť matky ako doprovod do školy a zo školy a musí absolvovať psychologické poradenstvo. Maloletá K. je žiačkou školy pre nadané deti, má rôzne záujmy a pre svoj úspech v ďalšom živote potrebuje podporu a pochopenie rodičov, nie znevažujúce vyjadrenia, ktoré v nej vyvolávajú stres, ktorý jej bráni v aktívnej činnosti v škole a v záujmovej činnosti. Znalkyňa už v roku 2021 potvrdila, že maloletá je schopná vypovedať pravdivo a na základe svojho vlastného prežívania k tomu ktorému rodičovi. Maloletá sa aktívne zúčastňovala konania. V jeho priebehu sa jej názor postupne menil až vyhranil do tej miery, že odmieta prespať v domácnosti otca a je ochotná sa s ním stretávať iba na krátku dobu. Odvolací súd sa vlastným výsluchom maloletej presvedčil o vážnosti tohto rozhodnutia maloletej, ktorá aj v prítomnosti rodičov priamo v pojednávacej miestnosti súdu ako dospelá osoba dokázala sformulovať, čo jej na správaní sa otca vadí, z akého dôvodu sa necíti dobre v jeho spoločnosti a s úpravou styku rozhodnutím súdu súhlasila len po vysvetlení, že obaja rodičia majú právo podieľať sa na jej výchove a pokiaľ by odmietala absolvovať styk s otcom podľa rozhodnutia súdu, v konaní o výkon rozhodnutia by mohla byť postihnutá jej matka, ktorej je uložená povinnosť umožniť styk dieťaťa s otcom.

13. Maloletá K. vypovedala v konaní, že má rada oboch rodičov, ale uprednostňuje spoločnosť matky, čo je vzhľadom na jej vek a pohlavie a správanie sa otca prirodzené. Podmienkou zverenia maloletej do spoločnej osobnej starostlivosti oboch rodičov podľa § 24 ods. 1, 2 zákona o rodine (ktorú žiadal otec) je spôsobilosť oboch rodičov vychovávať dieťa, záujem a súhlas oboch rodičov so spoločnou osobnou starostlivosťou o dieťa, ale predovšetkým, že takéto rozhodnutie je v záujme dieťaťa a spoločnou osobnou starostlivosťou budú lepšie zaistené potreby dieťaťa. Odvolací súd súhlasí s názorom matky, že zákonné podmienky na zverenie maloletej K. do spoločnej osobnej starostlivosti oboch rodičov naplnené nie sú. Spôsobilosť otca vychovávať maloletú výslovne spochybnená nie je, avšak jeho osobná starostlivosť o dieťa je v rozpore so záujmom maloletej, ktorá v spoločnosti otca pociťuje nespokojnosť, hnev, strach (podľa znaleckého posudku), stres podľa správy Mgr. J. J., psychologičky,

nátlak a znevažovanie svojich názorov (podľa vyjadrenia maloletej), preto výchovné prostredie otca nie je vhodné pre všestranný a zdravý vývoj maloletej. Na základe týchto zistení odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. o zverení maloletej K. do osobnej starostlivosti matky a oprávnení oboch rodičov zastupovať maloletú a spravovať jej majetok v bežných veciach.

14. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti otca podľa § 62 a § 75 zákona o rodine vychádzal súd prvej inštancie z údajov, že matka maloletej je zamestnaná na Ústredí práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava s priemerným mesačným zárobkom 1 066,- € netto a okrem toho dosahuje netto príjem vo výške 98,09 € v obchodnej spoločnosti F., s. r. o. Košice. U otca mal súd prvej inštancie preukázaný výkon podnikateľskej činnosti na základe živnostenského oprávnenia v predmete podnikania reklamné a marketingové služby, prieskum trhu a verejnej mienky so vznikom oprávnenia 01.09.2017. Matka okrem toho preukázala, že otec má vysoké úspory presahujúce 70 000,- €. Príjem otca pre účely vyživovacej povinnosti určil súd prvej inštancie na totožný s príjmom matky podľa zásady potenciality a vzhľadom na rodičmi deklarované výdavky na maloletú určil vyživovaciu povinnosť otca sumou 250,- € mesačne. V poslednom návrhu pred odvolacím súdom žiadal otec znížiť vyživovaciu povinnosť voči maloletej na 200,- € mesačne.

14.1 Odvolací súd overil príjmy rodičov lustráciou cez Sociálnu poisťovňu a výsluchmi rodičov a zistil, že matke sa výraznejším spôsobom príjem nezmenil. Pokiaľ v mesiacoch máj, jún, júl 2022 a október, november, december 2022 sa jej vyказuje nižší príjem zo zamestnania je to z dôvodu, že bola práceneschopná a bola zabezpečená nemocenskými dávkami. Príjem u spoločnosti F. zostal nezmenený. Čistý príjem matky pre účely vyživovacej povinnosti k maloletej je možné ustáliť na cca 1 160,- € mesačne v čistom.

14.2 U otca došlo k zmene pomerov v tom, že od 22.09.2022 do 31.12.2027 má pozastavený výkon podnikateľskej činnosti, čo si odvolací súd preveril výpisom zo živnostenského registra a dňom 12.09.2022 sa otec zamestnal u Q. P. O. O., a. s. Banská Bystrica, kde dosahuje hrubý príjem 2 040,- € mesačne, čo v čistom podľa vyjadrenia otca na odvolacom pojednávaní predstavuje sumu 1 490,- až 1 500,- € mesačne. Ak súd prvej inštancie pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti otca vychádzal z príjmu 1 066,- € a výživné určil sumou 250,- € mesačne, nie je dôvod na určenie výživného nižšou sumou po tom, čo sa otec ešte pred právoplatnosťou rozvodového rozsudku, od kedy sa mu týmto rozhodnutím určuje vyživovacia povinnosť, zamestnal s príjmom vyšším cca 500,- € mesačne v čistom.

14.3 Výdavky na maloletú uvádzané matkou okolo 400,- € mesačne, v čom sú zahrnuté výdavky na stravu, školské povinnosti, mimoškolské aktivity, záujmovú činnosť, otec nespochybňoval. Nebol ochotný sa podieľať iba na vysokých nákladoch na tréningy v tenisovom klube v Banskej Bystrici s odôvodnením, že vie zabezpečiť maloletej tréningy v W. I. za podstatne nižšiu sumu. Pri určení vyživovacej povinnosti otca ani odvolací súd neprihliadol na matkou uvádzané výdavky na tréningový proces maloletej v sume 650,- € mesačne považujúc tento výdavok za nadštandardný, nie nevyhnutný.

14.4 Súd prvej inštancie nie celkom správne formuloval výrok rozhodnutia o povinnosti otca prispievať na výživu maloletej výživným vo výške 250,- € mesačne vždy do 10. dňa v mesiaci vopred k rukám matky „počnúc dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia“. Odvolací súd už v uznesení sp. zn. 17CoPno/1/2023 z 10. januára 2023 vysvetlil, že pod pojmom „dňom právoplatnosti tohto uznesenia“ je možné rozumieť iba deň právoplatnosti rozvodového rozsudku. Právoplatnosť rozvodového rozsudku nastala 15. septembra 2022. Od tohto dňa je otec schopný vzhľadom na svoje osobné a majetkové pomery, keď inú vyživovaciu povinnosť okrem maloletej K. nemá, platiť výživné vo výške 250,- € mesačne.

15. Odvolací súd riadiac sa ustanoveniami zákona o rodine a Dohovorom o právach dieťaťa zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v IV. výroku tak, že upravil styk otca s maloletou nie však podľa návrhu otca, ale v súlade s tým, ako navrhovala úpravu styku maloletá K. z dôvodu, že jedným zo štyroch hlavných zásad podľa Dohovoru o právach dieťaťa je aj právo dieťaťa byť vypočuté. Právo byť vypočutý sa spája s právom byť informovaný. Maloletá dostala v priebehu konania zo strany súdu a kolízneho opatrovníka všetky relevantné informácie týkajúce sa predmetu konania v časti o jej zverení do osobnej starostlivosti niektorého rodiča a úprave styku a bola jej daná opakovaná možnosť vyjadriť svoj názor. Odvolacím súdom bola informovaná aj možných dôsledkoch nerešpektovania rozhodnutia súdu o úprave styku.

16. Dieťa oddelené od jedného rodiča má právo na pravidelné udržiavania osobných vzťahov a priamych stykov s týmto rodičom, ak to nie je v rozpore s jeho najlepším záujmom. Dieťa je potrebné vnímať ako osobu s vlastnými právami. Právom maloletého dieťaťa podľa § 43 ods. 1 zákona o rodine je vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach,

ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti. Právo dieťaťa vyjadriť svoj názor v konaní, ktoré sa ho týka je zduplikované aj v § 38 Civilného mimosporového poriadku upravujúceho postup súdu v konaní vo veciach starostlivosti o maloletých a podmienkou prihladnutia na názor maloletého je jeho schopnosť vyjadriť ho samostatne.

17. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že súd musí pri rozhodovaní v rodinnoprávnych vzťahoch venovať pozornosť dosiahnutiu spravodlivej rovnováhy medzi záujmami dieťaťa a rodiča, pričom pri dosiahnutí takejto rovnováhy musí byť venovaná osobitná dôležitosť najlepšiemu záujmu dieťaťa, ktorý vzhľadom na svoju povahu a závažnosť môže prevážiť nad záujmom rodiča (napríklad Hoppe proti Nemecku, rozsudok z 5. decembra 2002, ods. 49). Povinnosťou štátu podľa Dohovoru o právach dieťaťa je prijať všetky opatrenia, ktoré možno od súdu a iných orgánov očakávať, aby rodinné zväzky boli zachované. Pozitívne povinnosti štátu podľa článku 8 Dohovoru o právach dieťaťa (Štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, sa zaväzujú rešpektovať právo dieťaťa na zachovanie jeho totožnosti, včítane štátnej príslušnosti, mena a rodinných zväzkov v súlade so zákonom a s vylúčením nezákonných zásahov) nespočívajú v povinnosti dosiahnuť určitý výsledok, ale vynaložiť k tomu prostriedky. Súd oboch inštancií aj kolízny opatrovník vyvinuli v prejednávanej veci maximálne úsilie, aby sa otec mohol podieľať na živote a výchove dcéry. Ich úsilie je ale zmarené neempatickým prístupom otca k prianiam maloletej. Zohľadňujúc názor maloletej a správanie sa otca k nej odvolací súd určil styk otca s maloletou len v takom rozsahu, v akom je nateraz maloletá ochotná realizovať styk s otcom. Nebolo by v súlade so zákonom a spravodlivosťou vytvoriť titul na výkon rozhodnutia proti matke inou úpravou styku podľa návrhu otca, ak matka konanie maloletej vzhľadom na jej vek a rozumovú vyspelosť ovplyvniť nemôže a ani nechce, keď vie, ako sa maloletá v otcovej spoločnosti cíti. Otec sa pri kontakte s maloletou opakovane vyjadruje negatívne o matke a aktivitách maloletej, čím maloletú dostáva do nepohodlnej situácie, z ktorej sa maloletá snaží vymaniť tým, že odmieta dlhší kontakt s otcom. V konaní nebolo zistené, že by matka akokoľvek prispela k odcudzeniu otca a maloletej. Maloletá potvrdila, že matka jej v styku s otcom nebráni a v jej rozhodnutí ohľadne styku s otcom ju neovplyvňuje. Otec nereaguje správne na postoj maloletej, jeho reakcie sú neempatické, podľa vyjadrenia maloletej sa otec správa konfrontačne, čím prehľbuje odmietanie svojej osoby maloletou, ktorá sa v jeho spoločnosti necíti uvoľnene a šťastne. Práve zmena skutkového stavu oproti tomu, z akého vychádzala znalkyňa Q.. Q. P. pri návrhu rozsahu styku maloletej s otcom neumožňoval upraviť styk otca s maloletou široko, ako navrhovala znalkyňa. Nevhodnosť úpravy styku nad rámec súčasne realizovaného styku otca s maloletou podľa rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci sp. zn. 17CoPno/2/2023 potvrdzuje aj posledná správa kolízneho opatrovníka o vykonaní pohovoru s maloletou po uplynutí odvolacím súdom poskytnutej lehoty na úpravu styku na skúšku, o pravdivosti ktorej odvolací súd pochybnosti nemá. Tvrdenia otca o bezproblémovom priebehu stykov počas skúšobného obdobia, o správaní sa maloletej v jeho prítomnosti a potrebe upraviť styk s maloletou vo veľmi širokom rozsahu sú vyvrátené obsahom pohovoru kolízneho opatrovníka s maloletou. Kolízny opatrovník je nezávislý orgán, ktorý na rozdiel od rodičov nemá osobný záujem na výsledku konania, jeho úlohou v konaní je práve hájiť záujmy maloletého dieťaťa. Skutočný stav ako prežívala maloletá styk s otcom mal odvolací súd preukázaný práve vyjadrením sa maloletej pred kolíznym opatrovníkom a otcom ponúkané fotografie vyhotovené počas tohto styku nepovažoval za dôkaz rovnocenný zápisnici o pohovore s maloletou, či vyvracajúci jeho obsah, keď každá fotografia iba vizuálne zobrazuje aktuálny stav nastavenia fotenej osoby, nie je vnútorné prežívanie konkrétneho aj dlhého časového úseku.

17.1 Otec navrhoval zmeniť styk s maloletou z pondelka na stredu tvrdiac, že v pondelok má maloletá toľko povinností, že im nezostáva čas na trávenie spoločných chvíľ. Návrhu otca odvolací súd nevyhovel, i keď má potvrdené, že v pondelok má maloletá po škole od 14.20 hod. do 15.30 hod. hodinu klavíra v základnej umeleckej škole a od 16.45 hod. do 17.45 hod. kondičný tréning, pretože styk rodiča s dieťaťom neznamena len prežívanie krásnych chvíľ alebo zábavu, ale otec sa musí podieľať aj na povinnostiach rodiča vo vzťahu k dieťaťu, to znamená postarať sa o odvoz a dovoz dieťaťa na krúžky a z krúžkov, aby čiastočne odbremenil matku od týchto povinností. Maloletá v stredu chodí k fyzioterapeutovi podľa voľných termínov fyzioterapeuta a tento deň ponecháva odvolací súd maloletej na trávenie voľných chvíľ podľa vlastného uváženia. Odvolací súd nevyhovel ani návrhu maloletej, aby bol styk na každú páru sobotu v kalendárnom roku upravený so začiatkom na 10.30 hod., aby sa mohla vyspať, pretože maloletá K. je už dostatočne veľká na to, aby si zadelila čas na spánok tak, aby sa styk mohol začať realizovať od 10.00 hod. Maloletá K. zvláda nateraz styk s otcom iba v takomto rozsahu, širší nútený styk rozhodnutím súdu je proti záujmom maloletej, kým otec svoje správanie v prítomnosti maloletej nezmení. Odvolací súd z tohto dôvodu návrh otca na určenie styku s maloletou v širšom rozsahu zamietol.

18. Vzhľadom na čiastočnú zmenu rozhodnutia rozhodol odvolací súd podľa § 52 C. m. p. o trovách celého konania tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov tohto konania, pretože dôvod na odlišné rozhodnutie o trovách podľa § 52 a § 55 C. m. p. zistený nebol.

19. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa

toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
 - b) kto ho robí,
 - c) ktorej veci sa týka,
 - d) čo sa ním sleduje a
 - e) podpis
- (§ 127 ods. 1 C. s. p.).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Účastník konania má možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C. s. p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Ak neboli splnené podmienky podľa § 429 C. s. p., resp. dovolanie má vady podľa § 429 C. s. p. napriek riadnemu poučeniu dovolateľa o povinnosti podľa § 429 C. s. p. v odvolacom konaní, resp. napriek výzve súdu prvej inštancie adresovanej dovolateľovi na odstránenie vád a jeho poučení o následkoch neodstránenia vád dovolania, dovolací súd dovolanie odmietne (§ 447 písm. e) C. s. p. v spojení s § 436 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C.m.p.).

Proti právoplatnému rozhodnutiu súdu v konaní podľa tohto zákona je prípustné dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len "generálny prokurátor"), ak to vyžaduje verejný záujem alebo ochrana práv a ak nápravu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 78 ods. 1 C.m.p.). Dovolanie generálneho prokurátora je prípustné, ak potreba zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty (§ 78 ods. 2 C.m.p.).

Generálny prokurátor podá dovolanie iba na základe podnetu účastníka alebo osoby dotknutej právoplatným rozhodnutím súdu. Generálny prokurátor nie je viazaný rozsahom podnetu v prípadoch, v ktorých ani dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania (§ 80 ods. 1 C.m.p.). Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj bez podnetu vo veciach, v ktorých môže prokurátor do konania vstúpiť, a to aj vtedy, ak prokurátor do konania nevstúpil (§ 80 ods. 2 C.m.p.).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola uložená peňažná povinnosť, možno na základe návrhu oprávneného vykonať exekúciu proti povinnému zrážkami zo mzdy a z iných príjmov, príkazom pohľadávky, predajom hnuteľných vecí, predajom cenných papierov, predajom nehnuteľnosti, predajom podniku a/alebo príkazom na zadržanie vodičského preukazu za splnenia zákonných podmienok (§ 50 ods. 1 v spojení s § 63 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v platnom znení).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému alebo vykonateľné rozhodnutie o návrat maloletého do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 C.m.p.), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- Eur (§ 382 ods. 1 C.m.p.), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 C.m.p.) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 C.m.p.) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 C.m.p.).